

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osavuosikatsaus 1.1. - 30.9.2025

KULILK 22.10.2025 § 68

413/02.02.02.01/2025

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2025 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Osavuosikatsauksia seuraavien kuukausien (huhti-, elo- ja lokakuun) tilanteesta ei laadita kirjallista raporttia, ellei talousarvio uhkaa ylittyä tai toteumaennuste ole muuttunut olennaisesti. Ensimmäinen raportti lautakunnalle laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuosikatsaukset laaditaan maalís-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi raportoidaan talouden sopeutustoimien toteutumisesta.

Osavuosikatsauksiin kirjataan lisäksi toimialoittain riskienhallinnasta lyhyesti toteutuneen toiminnan ja talouden ajankohtaiset riskit ja muut havainnot riskeihin liittyen.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan talouden toteuma tammi-syyskuussa 2025 palvelualueittain:

	2025	2024
Kulttuuripalvelut	71,7 %	71,5 %
Liikuntapalvelut	75,2 %	74,9 %
Yhteensä	73,3 %	72,9 %

Yhteenveto:

Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa talouden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Kulttuuripalveluissa kaupunginorkesterilla on ollut ylityspaineita talousarviossa pysymiseen, mutta positiivisen tulokehityksen kautta ylityspaine näyttäytyy nyt vähäisempänä.

Sopeutustoimet ovat toteutuneet lähes suunnitellusti. Poikkeuksena on Kiihtelysvaaran kirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi. Tätä ei ole lähdetty edistämään, koska tarkennetut laskelmat tilojen muutokuluista ovat merkittävästi alkuperäistä arviota suuremmat, jolloin muutoksesta ei synny arvioitua vuosittaista säästöä (20 000 €). Linjattuun säästötavoitteeseen palataan vuoden 2026 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

Kulttuuripalvelut

Hallinto:

Kulttuuripalveluiden kesä- ja alkanut syyskausi ovat mahdollistaneet kulttuuritapahtumia ja tempauksia. Kaupunginosakonsertit, kulttuuritupsahdukset, Maalaismarkkinat sekä Joen Yö toteuttivat vapaa pääsyisiä kulttuurielämyksiä niin kaupunkilaisille kuin matkailijoille. Alkaneen kauden toiminnot niin kaupunginorkesterin, kirjastopalveluiden,

kansalaisopiston, konservatorion ja pian avautuvan Museo Elielin kulttuuripalveluita tuottavissa yksiköissä tuovat sivistämisen ja harrastamisen osaksi kuntalaisia. Lastenkulttuurikeskus ja yleinen kulttuuritoiminta luovat kulttuurihyvinvointia laajalle osallistujamäärälle.

Toiminnan ja talouden tasapainoista etenemistä seurataan tiiviisti. Yhteistyö on edelleen tiivistynyt kulttuurin tulosalueen yksiköiden kesken ja yhdessä tekemisen kulttuuria vaalitaan.

Yleinen kulttuuritoiminta ja lastenkulttuurikeskus:

Yleinen kulttuuritoiminta:

Syyskausi alkoi Joen Yön merkeissä. Joensuun Kaupunkikeskustayhdistys Virta järjestää tapahtuman ja yleinen kulttuuritoiminta rahoittaa tapahtuman järjestämistä vuositasolla 20.000 eurolla. Teimme tiivistä yhteistyötä Virran kanssa ja tapahtuma onnistui erinomaisesti, kävijämäärä oli noin 26 000.

Kulttuuritupsahdukset ovat kiertäneet Joensuun alueella ja viimeiset toteutuvat loppuvuoden aikana. Pitäjillä porukassa-tapahtumasarja alkoi konserttikiertueella, Pitäjissä soi-kiertueella esiintyvät syksyn aikana jokaisessa pitäjässä Yhteiskanteleyhtye Veila ja etnograave musiikkigenreä edustava yhtye Armas E. Leopold. Jo toteutuneet konsertit ovat lunastaneet paikkansa syyskauden kulttuuriohjelmassa. Yleisöä on ollut paikalla hyvin, esim. Kiihtelysvaaran kirkossa oli kuulijoita tilan täydeltä 230 henkilöä.

Lastenkulttuuri:

Koululaisten kulttuuripolku tarjonta käynnistyi hyvin vilkkaana heti syyskulukauden alettua. Ekojen kirjastovierailu- sisällöt sekä Kakkosten taidetällit eli kaupunginorkesterin muusikkovierailut kouluille käynnistyivät elokuussa. Syyskuussa Vaarakollektiivin teatteriesitys Prinsessa Pikkiriikki kiersi Enon ja Uimaharjun kouluilla sekä sirkustaiteilija Simon Llewellynin esitys We are the champions nähtiin Jukolan päiväkodilla ja Hammaslahden, Nepenmäen sekä Pataluodon kouluilla. Päiväkotien Musiikkia päivään koulutukset käynnistyivät uudella konseptillä. Päiväkodeilla on neljä koulutuskertaa, jotka antavat henkilöstölle valmiuksia musiikin käyttöön. Uudistuksen myötä neljänteen ohjattuun tapahtumaan osallistuvat myös lapset. Mukana koulutuksissa on 8 päiväkotia lukuvuoden aikana.

Osana Lukemaan innostamisen teemaa lastenkulttuuriverkosto toteuttaa 44 työpajan kiertueen kaikkiin jäsenkuntiin Sanataideyhdistys Sanarattaan kanssa. Lisäksi elokuussa valittiin toimijat avoimen kilpailutuksen kautta kahden esityskiertueen sekä neljän työpajakiertueen toteuttajiksi. Lukutoukka-konserttikiertue (Ville Karttunen) toteutui kokonaisuudessaan syyskuussa. Syyskuussa käynnistyi myös Luovuus ja tekoäly -työpajat (Eveliina Sivonen ja Verna Hyttinen) Joensuun ja Juuan kouluilla. Tanssiva tarinakarhu esityskiertue (Mira Kotro ja Annika Arpinen) sekä Sanarattaan työpajat päiväkotien ja koulujen käynnistyvät lokakuussa.

Lastenkulttuurikeskus järjesti kaikille avoimen maksuttoman tapahtuman. Sirkusduo Kate ja Pasi esittivät teoksen Kulinaarikaaos Maalaismarkkinoilla osana Karjalan Kurmee tarjontaa. Yhteistyössä kirjaston kanssa Nepenmäen kirjastossa toteutettiin avoin maksuton esitys Vaarakollektiivin Prinsessa Pikkiriikki esityksestä.

Kaupunginorkesteri:

Kaupunginorkesterin syksy on alkanut hienosti. Joen yön kahden konsertin kokonaisuudet kaupunginteatterin ja ITAKin yhteistuotantona onnistuivat hienosti ja konsertit keräsivät yli 800 kuulijaa Carelia-salille. Sinfoniakausi on mennyt odotusten mukaan upeine solisteineen ja kapellimestareineen.

Kamarimusiikkikonsertit toteutettiin alkusyksystä Joensuussa, Pyhäselässä, Tuupovaarassa ja Enossa. Yleisöpalaute - ja määrä oli varsin ilahduttavaa, joten kamarikonserttien jalkautumiset pitäjiin jatkunevat kausittain.

Suomen kulttuurirahaston ja Svenska Kulturfondetin vielä toistaiseksi rahoittama 8 – luokkalaisille suunnattu Taidetestaajat –hanke oli menestys. 1200 pohjoiskarjalaista 8-luokkalaista täytti kolme Carelia-salillista kuullen toivomaansa pelimusiikkia sinfoniaorkesterin soittamana. Iltakonsertit möivät myös ilahduttavasti ja yleisöpalaute niin Taidetestaajilta kuin iltakonsertteihin osallistuneilta oli varsin positiivista.

Koska vuodet eivät ole veljeksiä keskenään, konsertteja on aina eri määrä verrattaviin edellisiin vuosiin nähden, johtuen useiden konserttien sarjojen sijoittumisesta konserttikalenteriin. Ajankohdan 9/2024 myytyjen lippujen lukumäärä on oikaistu lastenkonserttien osalta joulukuussa 2024, jonka takia tämänhetkinen lipunmyynnissä näkyvä nousu on erheellinen tilastointitavan muuttumisesta johtuen.

Museot:

Museo Elielin näyttelyjen valmistelu on käynnissä. Museokohteista Bunkkerimuseo oli yleisölle avoinna kesäkaudella 1.7.–3.8. ja Taidemuseon peruskorjaus alkoi puolestaan heinäkuussa.

Museoiden kokoelmakeskuksessa on jatkettu museo-objektien järjestämistä ja aloitettu puuesinekokoelmien hyllymerkintöjen tekemistä museotietojärjestelmään. Museo on vastaanottanut kuva-, esine- ja taideteoslahjoituksia sekä noutanut taideteoksia eri yksiköistä ja ripustanut teoksia mm. elokuussa avattuun Hammaslahden koulukeskuksen kirjasto- ja koulutiloihin.

Pohjois-Karjalan alueellisena vastuumuseona on annettu syyskuun loppuun mennessä 381 lausuntoa, joista arkeologiseen kulttuuriperintöön 289, rakennettuun kulttuuriympäristöön 44 sekä yhteisiä lausuntoja 48 kappaletta. Alueellisessa museotoiminnassa on opastettu maakunnan toimijoita.

Arkeologisessa kulttuuriperintö -hankkeessa keskityttiin Pielisen saarten arkeologiseen inventointiin. Joensuun museot osallistuvat Itä-Suomen museoiden yhteiseen Museosto - Museoiden verkostotoiminnan mallit 2025–2026 – hankkeeseen. Hankkeeseen on saatu valtionavustus Museovirastosta, ja hanketta koordinoi Etelä-Karjalan alueellinen vastuumuseo.

Seutukirjasto:

Kirjastojen lainausmäärät ovat olleet odotettua paremmalla tasolla. Lainaamisen määrään ei toimipisteiden aukiolotuntien supistaminen ja omatoimituntien lisääminen näytä ainakaan vielä vaikuttavan. Lainausmäärien kohoamiseen voivat myös vaikuttaa koulujen aktiivinen lukutaitotyö ja yleinen matalasuhdanne, jolloin lainaaminen on ennenkin lisääntynyt.

Kävijöiden määrä ei ole aivan ennakoidulla tasolla, mikä saattaa johtua palvelutuntien vähenemisestä - toisaalta Joensuun pääkirjasto ja Hammaslahden kirjasto olivat myös jonkin aikaa kiinni remontin ja uusiin toimitiloihin siirtymisen ajan. Tämän takia myös palvelutuntien ja omatoimituntien määrä on jäänyt hieman suunnitellusta.

Joensuun pääkirjaston keväisestä asiakaspalvelu-uudistuksesta kerättiin asiakaspalautetta sekä touko- että syyskuun ajan. Palaute oli molempina kertoina pääsääntöisesti hyvää ja parani edelleen toisella palautekierroksella: asiakkaat olivat löytäneet tarvitsemansa ja saaneet tarvittaessa apua. Uudistuksen toimenpiteistä osa on edelleen kesken, joten asiakastiloihin tulee pieniä parannuksia vielä syksyn mittaan.

Rantakylän kirjastossa on käytetty vartijapalveluita koko vuoden ajan omatoimijalan levottomuutta ehkäisemään ja Karsikon kirjastossa vastaavaa palvelua on käytetty osan vuotta. Palvelua jatketaan edelleen, vaikka sille ei ole budjetoitu rahoitusta.

Hammaslahden kirjasto avattiin uusissa tiloissa 1.8. ja avajaistapahtuma pidettiin 10.9. yhdessä rakennuksen muiden toimijoiden kanssa.

Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran kirjastojen osalta omatoimiväestön toteuttaminen on edelleen selvityksessä. Kiihtelysvaaran kirjaston oli tarkoitus siirtyä omatoimisuuteen elokuussa 2025 ja henkilöstömäärää tuli myös vähentää tästä alkaen, mutta Kiihtelysvaara jatkaa toistaiseksi entisillä aukioloajoilla ja henkilöstöllä. Henkilöstölle ei ole täyttä talousarviovarausta.

Kirjastoauton hankinta toteutetaan vuonna 2026. Hankintaa varten on käyty hankintatoimen avustuksella markkinavuoropuhelu. Kirjastoauton toimitusaika on pitkä, joten auton kilpailutus tapahtuu kahdessa erässä syksyn ja talven aikana (alusta ensin, kori sen jälkeen) ja uusi auto on käytettävissä syksyllä 2026.

Joensuun pääkirjaston palautusautomaatin uusiminen on aloitettu markkinavuoropuhelulla ja automaatti kilpailutetaan syksyn aikana. Uuden lajittelevan automaatin käyttöönotto on talvella 2026.

Seutukirjaston toimipisteet olivat kiinni perjantaina 29.8. henkilöstön tyhy-päivän takia.

Konservatorio:

Konservatorion lukukausi on alkanut suunnitellusti. Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä on hyvällä tasolla ja toiminta on saatu hyvin käyntiin. Myös musiikkiopiston osalta oppilastilanne on hyvä: kevään valintakokeissa oli paljon hakijoita ja varasijoilla on oppilaita vuoden aikana tulevien lopettamisten varalle. Alkusyksyn aikana hallinnon puolella on perehdytty taiteen perusopetuksen lakiuudistuksen tuomiin muutoksiin. Lakiehdotuksen lausuntokierros päättyi syyskuun lopussa ja konservatorio teki oman lausunnon ehdotukseen.

Konservatorio on ollut 19 vuotta yhteisessä Erasmus+- konsortiossa Helsingin ja Lahden konservatorioiden kanssa. Konsortio lopettaa toimintansa keväällä 2027 ja tätä ennakoiden konservatorio haki omaa Erasmus+- akkreditointia syyskuun lopussa. Päätös akkreditoinnista tulee syksyn aikana.

Syyskuussa konservatoriolla järjestettiin kolme mestarikurssi-/workshop-vierailua: viulutaiteilija Tero Latvalan ja huilutaiteilija Elina Raijaksen mestarikurssit sekä kitaristi Jussi Reijosen kitara-workshop.

Alkusyksyn positiivinen uusi yhteistyö oli LähiTapiola Idän 7500 €:n lahjoitus ikäihmisten musiikkituokioiden toteuttamiseen.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston alkanut lukuvuosi on käynnistynyt hyvin. Oppijoita on ilmoittautunut kursseille lähes saman verran kuin edellisenä syksynä vaikka sopimuskunnat vähensivät tunti-tilaustaan seuraavalle kolmivuotiskaudelle tämän vuoden alusta. Jonkin verran joudutaan tarkkailemaan tunti-tilausten täyttymistä, jotta sopimukseen kirjattua 105 % maksimituntimäärää ei ylitetä.

Valitettavana yllätyksenä kansalaisopistolle tuli tieto oppijoiden vakuuttamiseen liittyen. Kaupunki kilpailutti vakuutuksensa ja jatkossa oppijoiden osalta vakuutettuja ovat vain joensuulaiset oppijat. Pikaisella toiminnalla kaikki kansalaisopiston oppijat lisättiin vakuutusturvan piiriin. Asian taloudellista puolta selvitetään sopimuskuntien kanssa.

Kansalaisopisto on mukana kahdessa hankkeessa, mitkä etenevät suunnitellusti. Esteet nurin- hanke päättyy vuoden lopussa ja Osaava arvioija- hanke päättyy 30.6.2026.

Kansalaisopisto on hakenut akkreditointia Erasmus+ kansainvälisyysohjelmaan. Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelma tarjoaa nuorille, opiskelijoille ja aikuisille mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja rahoitusta kouluttautumiseen, opiskeluun tai harjoitteluun ulkomailla. Lisäksi ohjelma tarjoaa oppilaitoksille ja organisaatioille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppaniensa kanssa. Erasmus+ -akkreditointi tarkoittaa laatuvarmistettua "Erasmus+ -jäsenyyttä". Akkreditoitavat organisaatiot ja verkostot osoittavat toimintansa operatiivisen ja strategisen pitkäjänteisyyden sekä sitoutuvat noudattamaan Erasmus+ -ohjelman laatustandardeja. Erasmus+ toiminta tapahtuu kansalaisopiston taloudellisten resurssien puitteissa. Päätöksenteko akkreditointiprosessissa kestää opetushallituksen tietojen mukaan 3-4 kuukautta.

Liikuntapalvelut

Hallinto:

Syksyn aikana pitäjien sisäliikuntapaikkojen kulunvalvontaan tuli suuri muutos, kun kulunvalvontajärjestelmä vaihdettiin keskustan tiloissa jo käytössä olevaan Abloy OS-järjestelmään. Uuden järjestelmän ansiosta liikuntatiloihin kuljetaan jatkossa pääasiassa koodin tai kausikorttilaisten tapauksessa puhelimeen ladattavan mobiilitunnisteen avulla.

Syyskuussa liikuntapaikkasuunnitelman päivitys oli esiteltävänä kolmessa lautakunnassa sekä kahdessa vaikuttamistoimielimessä.

Elokuussa käynnistyi nuorisopalvelujen kanssa yhteistyössä toteutettava Harrastamisen Suomen mallista seuratoimintaan -hanke. Syksyn aikana hankkeessa on mm. kartoitettu seurojen kiinnostusta HSM:iin sekä seurojen ja koulujen yhteistyön nykytilaa. Hanke on ollut esiteltävänä myös Liikkuva Joensuu -verkostolla järjestettävässä seuratapaamisessa.

Mehtimäen testausaseman toimintoja edelleen kehittävän ”Sport & Health IQ Mehtimäki - Älykästä tietoa, kilpailuetua ja vaikuttavuutta kentälle ”-ryhmähankkeen valmistelu eteni viimeistelyvaiheeseen. Joensuun kaupunki (liikuntapalvelut) vastaa ko. hankkeen koordinoinnista. Hankesuunnitelma jätetään rahoittajalle lokakuussa.

Sisä- ja ulkoliikunta sekä Joensuu Areena:

Syksyllä liikuntapalvelujen tilat ja kentät ovat erittäin aktiivisessa urheilukäytössä, kun elokuussa alkoivat liikuntapalvelujen talvivuorot ja samaan aikaan käynnissä on vielä kesälajien harjoittelu- ja ottelu-/tapahtumakausi.

Syksy on ollut vilkasta aikaa myös liikuntapaikkarakentamisen ja erilaisten kunnostustöiden saralla. Mehtimäen tekoturmen uusi pukuhuonerakennus valmistui ja otettiin käyttöön. Rakennuksessa on pukuhuoneiden lisäksi monitoimitila, mitä seurat voivat hyödyntää esimerkiksi kokouskäytössä. Rakennuksesta hyötyvät myös viereisten tennis- ja beachvolley-kenttien käyttäjät.

Pataluodossa uusittiin kaukaloiden pohjat sekä valaistus ja Koillispuiston kentän viereen rakennettiin uusi ulkokuntosali. Samassa yhteydessä laajennettiin myös Koillispuiston kentän pysäköintialuetta sekä parannettiin rantakylän valaistun pohjia. Niittoja ja raivaustöitä tehtiin myös monella muulla reitillä ja kuntoradan pohjalla. Jaama Traililla parannettiin myös reittiopasteita. Loppusyksystä käynnistettiin myös Niinivaaran kentän uusimisurakka.

Pitäjissä uusittiin Saarenkylän uimarannan rakenteita, Kiihtelysvaaran tuotiin entistä ehompi muovikaukalo sekä parannettiin Hammaslahden urheilukentän sadevesijärjestelmän. Lisäksi edistettiin Oravantaipaleen opastus- ja rakennesuunnittelua sekä Louhiojan, Koveron ja Heinävaaran kylien liikuntaolosuhteiden suunnittua yhteistyössä paikallistoimijoiden kanssa. Siirrettävä pumptrack -rata siirrettiin Uimaharjuun.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen:

Keväällä 2025 käynnistetty voimakiertue sai jatkoa syyskuussa. Pitäjien kuntosaleilla ja uimahallien kuntosaleilla toteutettavalla kiertueella kuntalaisille tarjolla on vapaamuotoista laiteopastusta ja uusia ideoita liikkumiseen. Voimakiertue toteutetaan kerran kuussa ja se jatkuu ainakin joulukuulle saakka.

Liikuntapalveluita esiteltiin ja kuntalaisia liikutettiin mm. seuraavissa tapahtumissa: Parafest (13.-14.8.), Liikkeelle! (23.8.), Sennarimaanantai (8.9.), Hammaslahden koulun avajaiset (10.9.) sekä Pohjois-Karjalan AVH-yhdistyksen kokous (22.9.).

Soveltavan liikunnan toimintavälineet olivat Karelia AMK:lla koulutuskäytössä Honkalammen koululla viikot 35, 36 ja 37. Toimintavälineitä esiteltiin Joensuun liikunnanopettajille 17.9. yhdessä Pokalin kanssa.

Ilmoittautuminen Kansalaisopiston syksyn yhteistyökursseille alkoi 7.8.

Urheiluakatemia:

Joensuun Urheiluakatemia valmennukset käynnistyivät elokuun puolella välissä. Urheiluakatemia 2. asteen yhteistyöoppilaitoksissa aloitti yhteensä 104 opiskelevaa

urheilijaa. Vastaavasti korkea-asteelle on hakeutunut yli 50 uutta urheilijaa, mikä on varsin suuri määrä Joensuun Urheiluakatemia yli 20-vuotisessa historiassa.

Syyskuun loppuun mennessä urheiluakatemiatyöryhmän urheilijat ovat saavuttaneet lähes 100 SM-mitalia ja seitsemän arvokisamitalia.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

merkitä lautakunnan osavuositiedotuksen ajalta 1.1. – 30.9.2025 tiedokseen.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.